C/2026/3921

1.9.2026

NÕUKOGU SOOVITUS,

10. juuli 2026,

mis käsitleb Kreeka majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

(C/2026/3921)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 ([1]), eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta ([2]), eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmärke; raamistik peaks reformide ja investeeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitused ja jälgitakse nende rakendamist.

(2) Komisjon võttis 25. novembril 2025 vastu arvamuse Kreeka 2026. aasta eelarvekava kohta. Samal kuupäeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Kreekat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, soovituse Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovituse ([3]) vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovituse 9. märtsil 2026.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Konkurentsivõime kompassi on pärast selle avaldamist võetud arvesse Euroopa poolaasta töös, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika on kooskõlas ELi strateegiliste eesmärkidega, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.

(4) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta protsess koos taaste- ja vastupidavusrahastu viimase etapi rakendamisega ([4]). Viimastel aastatel on taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki viimaste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusi arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahastu kehtivusaeg läheneb lõpule, on jätkuvalt oluline jätkata ja arendada edasi selle rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme, sealhulgas tagada taaste- ja vastupidavuskava ning tulevaste riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kooskõla ja järjepidevus.

(5) Komisjon avaldas 3. juunil 2026 Kreeka kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles hinnati Kreeka edusamme 2025. aasta riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Kreeka on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks Kreeka kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Kreeka edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(6) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Kreeka kohta põhjaliku analüüsi. Peamised järeldused, milleni komisjoni töötajad oma hinnangus Kreeka makromajandusliku haavatavuse kohta kõnealuse määruse kohaldamisel jõudsid, avaldati 20. mail 2026 ([5]). Komisjon jõudis 3. juunil 2026 järeldusele, et Kreekas ei esine enam makromajanduslikku tasakaalustamatust. Eelkõige valitsemissektori võla ja välisvõlaga seotud haavatavus on viimastel aastatel tänu SKP stabiilsele kasvule vähenenud ning eelarveülejääk aitab valitsemissektori võlga veelgi vähendada; pankade bilansid on paranenud; jooksevkonto puudujääk on endiselt suur, kuid selle soodne rahastamine leevendab välispositsiooni jätkusuutlikkuse riske. Kreeka on rakendanud asjakohaseid reforme, et vähendada oma pikaajalist haavatavust. Kuigi valitsemissektori võla suhe SKPsse on endiselt kõrge, on see tänu konservatiivsele eelarvepoliitikale ja SKP kasvule jätkuvalt vähenenud, mis on toetanud ka negatiivse rahvusvahelise netoinvesteerimispositsiooni paranemist. Nii valitsemissektori võla kui ka välisvõla suhe väheneb eeldatavasti veelgi. Jooksevkonto puudujääk on jäänud suureks ega parane eeldatavasti sel aastal, kuid suure osa sellest peaks katma ELi rahastus ja erasektoripoolne võlga mittetekitav rahastus. Tööturg on paranenud ning töötuse määr on veelgi langenud ja jõudnud madalaimale tasemele pärast 2009. aastat. Viimastel aastatel on pangad oma bilansse korrastanud. Pangandussektoriväliste laenuteenindajate viivislaenude restruktureerimine on siiski endiselt aeglane. Üldiselt on poliitikas tehtud suuri edusamme ja tegeletud peamiste haavatavustega, kusjuures valitsus on võtnud mitmesuguseid meetmeid, mille abil parandada ettevõtluskeskkonda, tööturgu ja maksuhaldust. Tuleviku vaates aitaks usaldusväärse eelarvepoliitika järgimine valitsemissektori võlga veelgi vähendada ning kuigi tööjõu tootlikkusega seotud struktuursed probleemid püsivad, pakub Euroopa poolaasta raamistiku struktuurireformide edenemise jälgimiseks.

(7) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni hinnangu ja soovituse põhjal vastu soovituse, millega kiidetakse heaks Kreeka riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ([6]). Kava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja selles sätestatud eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 3,7 % 2025. aastaks, 3,6 % 2026. aastaks, 3,1 % 2027. aastaks ja 3,0 % 2028. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvutatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 6,5 %, 2026. aastal 10,3 %, 2027. aastal 13,7 % ja 2028. aastal 17,1 %.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) SWD(2026) 137 final.

([6]) Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Kreeka riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/661, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

(8) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon kutsus liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi ([7]), ning Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Kreeka taotlusel võttis nõukogu 8. juulil 2025 komisjoni soovituse põhjal vastu soovituse ([8]), millega lubatakse Kreekal netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda. Ajavahemik, mil on aktiveeritud riiklik vabastusklausel (2025–2028), võimaldab Kreekal vaadata ümber valitsemissektori kulude prioriteedid või suurendada valitsemissektori tulusid, tagamaks, et püsivalt suuremad kaitsekulutused ei ohusta keskpikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkust.

(9) Kreeka esitas 30. aprillil 2026 oma 2026. aasta eduaruande ([9]) netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Kreeka kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta.

(10) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 2,1 % ja tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon 2,9 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2026. aastal 1,8 % ja 2027. aastal 1,6 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2026. aastal 3,7 % ja 2027. aastal 2,4 %.

(11) Eurostati esitatud andmete ([10]) põhjal suurenes Kreeka valitsemissektori eelarve ülejääk 1,3 %-lt SKPst 2024. aastal 1,7 %-le SKPst 2025. aastal, samas kui esmane eelarveülejääk suurenes 2025. aastal 4,8 %-lt SKPst 4,9 %-le SKPst. Eelarveülejäägi suurenemine 2025. aastal kajastab peamiselt väiksemaid intressikulusid ja kontrolli all olevaid jooksvaid kulutusi koos suurema käibemaksutuluga, hoolimata selliste ekspansiivsete meetmete (0,6 % SKPst) rakendamisest nagu sotsiaalkindlustusmaksete kärped, avaliku sektori palkade tõstmine ja sihipärane kodumajapidamiste toetus. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon valitsemissektori eelarve ülejäägiks 2026. aastal 0,8 % ja 2027. aastal 0,6 % SKPst. Ülejäägi vähenemine 2026. aastal kajastab peamiselt maksukärbete (üksikisiku tulumaks, kinnisvaramaks ja käibemaks), pensionide ja avaliku sektori palkade suurenemise ning suuremate kaitsekulutuste ja ajutiste energiatoetusmeetmete mõju. Ülejäägi edasine vähenemine 2027. aastal kajastab peamiselt 2026. aasta ekspansiivse eelarvepaketi mõju kogu aastale, sotsiaalkindlustusmaksete edasist vähendamist ja avaliku sektori palkade täiendavat tõusu.

(12) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika ([11]), mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal ekspansiivne (0,8 % SKPst). Prognooside kohaselt on see 2026. aastal ekspansiivne (2,8 % SKPst) ja 2027. aastal pärssiv (1,5 % SKPst).

([7]) Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19.3.2025, C (2025) 2000 final).

([8]) Nõukogu 8. juuli 2025. aasta soovitus, millega lubatakse Kreekal määruse (EL) 2024/1263 kohaselt nõukogu kehtestatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda (riikide vabastusklausli aktiveerimine) (ELT C, C/2025/3965, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([9]) 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

([11]) Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed ning mis hõlmab taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

(13) Eurostati esitatud andmete ([12]) põhjal vähenes Kreeka valitsemissektori võlg 154,2 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 146,1 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. Valitsemissektori võla suhte vähenemine 2025. aastal oli peamiselt tingitud SKP nominaalkasvust ja eelarveülejäägist. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2026. aasta lõpuks 140,7 %-le ja 2027. aasta lõpuks 134,4 %-le.

(14) Eurostati andmete ([13]) kohaselt moodustasid valitsemissektori kaitsekulutused Kreekas 2025. aastal 2,4 % SKPst, mis tähendab baasaastaga 2024 võrreldes 0,2 protsendipunkti suurust kasvu. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on need 2026. aastal 2,6 % SKPst, mis tähendab 2024. aastaga võrreldes 0,4 protsendipunkti suurust kasvu ([14]).

(15) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris kehtestas Kreeka eelarvepoliitika meetmed, et leevendada kõrgete energiahindade mõju leibkondadele ja ettevõtetele ([15]). Need hõlmavad sotsiaalsiirdeid ja hinnatoetusmeetmeid, eelkõige mittesihipärast diislitoetust (0,16 eurot liitri kohta) ja sihipärast kütusepassi, millega antakse 2026. aasta aprillist maini 50–60 eurot sõiduki kohta, samuti sihipärast väetisetoetust põllumajandustootjatele, mis katab 15 % põllumajandussektori kuludest ajavahemikul 2026. aasta aprillist augustini. Täiendav toetus hõlmab ühekordset sihtotstarbelist rahaülekannet lastega peredele (150 eurot lapse kohta) ja hüvitist parvlaevaettevõtjatele transpordikulude piiramiseks. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on nende meetmete eelarvekulu 2026. aastal 0,2 % SKPst. Komisjoni hinnangus leitakse, et kui nimetatud meetmed jääksid kehtima kuni 2026. aasta lõpuni, ulatuks nende eelarvekulu 2026. aastal 0,6 %ni SKPst.

(16) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Kreeka netokulud 2025. aastal 3,0 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 2,8 %. Netokulude kasv 2025. aastal on alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. 2024. ja 2025. aasta peale kokku jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti alla soovitatud maksimaalse kasvumäära.

(17) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Kreeka netokulud 2026. aastal suurenema 7,3 % ning 2024., 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 10,4 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 1,5 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta peale kokku peaks netokulude kumulatiivne kasvumäär olema samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 0,2 % SKPst). Prognoositud kõrvalekalle jääb praeguste kaitsekulutuste prognooside alusel siiski riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkuse piiridesse.

(18) Maksu- ja tolliasutuste tsentraliseerimine ja digitaliseerimine on olnud maksukuulekuse suurendamisel keskse tähtsusega, kuna digivahendite ja tugevdatud vastavussüsteemide kasutuselevõtt, sealhulgas taaste- ja vastupidavuskava osana, on aidanud käibemaksu alalaekumist märkimisväärselt vähendada. Nende edusammude säilitamiseks on esmatähtis säilitada investeeringud, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu toel välja töötatud IT-süsteemidesse, eraldades piisavalt vahendeid süsteemi hooldamiseks ja asutusesisese suutlikkuse suurendamiseks. Samal ajal on maksusüsteemis jätkuvalt suur hulk maksukulutusi (2025. aastal 1 236), millel on märkimisväärne mõju eelarvele ning mis muudavad maksusüsteemi keerukamaks ja mõjutavad tulutõhusust. Maksukulutuste süstemaatiline hindamine looks aluse nende ratsionaliseerimiseks, parandades seeläbi maksusüsteemi üldist läbipaistvust ja toetades riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Täiendavaid jõupingutusi tuleb teha ka tolliasutustes. Kuigi tolliasutuste jätkuv tsentraliseerimine on hoolimata koguimpordi vähenemisest suurendanud tollitulusid, parandaks kontrollide tsentraliseerimise lõpuleviimine, tegevussuutlikkuse tugevdamine ja taristu laiendamine peamistes sisenemispunktides, sealhulgas Pireuse sadamas, veelgi tollieeskirjade täitmist ja tulude kogumist.

([12]) Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.
([13]) Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel.
([14]) NATO kaitsekulutuste määratlus erineb COFOGi kaitsekulutuste määratlusest. Peale selle võib esineda erinevusi tulenevalt kulutuste kirjendamise ajast, eelkõige kaitseotstarbelise varustuse puhul, kuna NATO aruanded ei lähtu kulutuse kirjendamise aja osas rahvamajanduse arvepidamise reeglitest.
([15]) See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

(19) Kreeka on jätkanud meetmete võtmist oma avaliku halduse ajakohastamiseks. Pärast 2010. aastat tehtud suuri kohandusi on avaliku halduse suurus ja kulud viidud üldjoontes vastavusse ELi keskmisega. Kreeka avaliku sektori palgakulud olid 2025. aastal üldjoontes stabiilsed (10,2 % SKPst), mis on pisut alla ELi keskmise (10,3 % SKPst). Selle hoidmiseks on oluline jätkata ühtse palgaastmestiku kohaldamist, säilitades samal ajal praeguse töötajate, sealhulgas ajutiste töötajate arvu. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid avaliku halduse tulemuslikkuse parandamiseks. Nende hulka kuulub 2023. aastal vastu võetud mitmetasandilise valitsemise raamistik, mis peaks parandama keskvalitsuse, piirkondlike valitsuste ja kohalike omavalitsuste vahelist koordineerimist, näiteks veemajanduse ja elanikkonnakaitse vallas. Kreeka peaks hakkama kõnealust valitsemisraamistikku kohaldama pärast seda, kui ta on vastu võtnud kodifitseeritud seaduse, millega koondatakse kõik piirkondlike ja kohalike omavalitsuste kohustused ühtsesse õigusraamistikku, mis peaks jõustuma 2026. aastal.

(20) Edusamme on tehtud pankade bilansis viivislaenude vähendamisel, kuid järelejäänud viivislaenude, mida praegu haldavad peamiselt krediidihaldajad, lahendamine on edenenud aeglaselt. Õiguslikud takistused, nagu enampakkumiseelsete ja -järgsete vaidluste kohtuliku lahendamise pikk kestus, vähendavad kolmandate isikute huvi ja toovad kaasa enampakkumiste ebaõnnestumise, mis lükkab edasi tagatiste likvideerimist. Eespool nimetatud viivitused likvideerimismenetluses ja sellest tulenev potentsiaalsete ostjate loobumine enampakkumistel osalemisest õõnestab võlalahendamisraamistiku üldist tõhusust, vähendades samal ajal ka kinnisvara tegelikku pakkumist. Viivitused süvendavad ka eluaseme taskukohasuse kriisi, kuna paljud vabad eluruumid on seotud võlgade sissenõudmise protsessiga. Hiljuti vastu võetud menetlusmeetmete eesmärk on lahendada eespool nimetatud probleemid, kiirendades enampakkumiseelsete ja -järgsete vaidluste lahendamist järgmiselt: i) lihtsustatakse menetlusi, ii) võetakse meetmeid, et vältida täitmise tagamisega seotud kohtumenetluste ebaproportsionaalset koondumist suurlinnapiirkondadesse, ning iii) luuakse digiplatvorm, et teha otsustavaid edusamme kaugemas tulevikus toimuvate kohtuistungite ettepoole toomiseks; nende meetmete tõhusust ei ole siiski veel võimalik kindlaks teha.

(21) Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite edukaks rakendamiseks, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.

(22) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja Ühtekuuluvusfondi toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Kreekas nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest kiiremini. Oluline on säilitada praegune hoog, maksimeerides samal ajal investeeringute mõju kohapeal. Kreeka juba võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Mõned valdkonnad võivad siiski vajada rakendamisel erilist tähelepanu, sealhulgas need, mis on seotud innovatsiooni, jäätmekäitluse, ühistranspordi, raudteede ja kohapõhiste meetmetega inimkapitali hoidmiseks väljaspool pealinnapiirkonda ja elanikkonna vähenemisega vähem arenenud piirkondades. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Kreeka pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahehindamise määruses ([16]) kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.

(23) Kreeka seisab silmitsi mitme probleemiga, mis on seotud regulatiivse koormuse, toote- ja teenuseturgudele sisenemise tõkete, teaduspoliitika killustatuse, pikkade kohtumenetluste ja maakasutust määratlevate kavade puudumisest tuleneva ebakindlusega, kuigi osas nendest valdkondadest on hiljuti võetud poliitikameetmeid.

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames.

(24) Kreeka on parandanud oma õigusraamistikku ja rakendanud digivahendeid, et hõlbustada ettevõtjate suhtlust riigiga, näiteks lihtsustades ja digitaliseerides ettevõtete asutamise ja neile tegevusloa andmise protsessi. Nagu näitavad Euroopa Investeerimispanga korraldatud uuringud, peavad Kreeka ettevõtted ettevõtlusnormide järgimist endiselt suureks investeerimistõkkeks. Keskkonnalubade andmine hõlmab jätkuvalt mitmeid talitusi ja tehakse jõupingutusi heakskiitmisaegade lühendamiseks. Üks põhjus on see, et õigusraamistik ei ole veel valmis, sest veel ei ole vastu võetud kõiki teiseseid õigusakte, mis võimaldaksid mitteoluliste muudatuste korral lihtsamat loamenetlust. Samuti aitaks keskkonnalubade andmist kiirendada piisav suutlikkus ning elektroonilise keskkonnaregistri ja sellega seotud loamenetluste täielik digitaliseerimine kõigi asjaomaste talituste puhul. Lisaks on rannikualasid puudutavate kontsessioonilepingute õigusraamistik aegunud ning takistab investeerimist olemasolevasse ja uude taristusse. Võttes arvesse väga keerulisi ohutus- ja keskkonnanõudeid, saaks tööstuse, kaevanduse ja muu toetava tegevusega seotud taristu kasu eraldiseisvast õigusraamistikust. Üldiselt oleksid usaldusväärsed regulatiivse mõju hindamised peamine vahend põhjendamatu regulatiivse koormuse kindlakstegemiseks ja selle piiramiseks. Katastriüksuste kaardistamise lõpuleviimine ja kaardistuse integreerimine avalikku ja maksuhalduse põhiteabesüsteemi peaks vähendama erasektori, sealhulgas põllumajandustootjate halduskoormust.

(25) Kutseteenuste, eelkõige juristide, arhitektide, ehitusinseneride ja raamatupidajate suhtes kohaldatakse rangeid norme, mis mõjutavad teenuste riigisisest ja piiriülest osutamist (sealhulgas kutsealale sisenemise nõuded, multidistsiplinaarsete teenuste ja reklaami piirangud, territoriaalsed piirangud ja mõnel juhul fikseeritud tasugraafikud). Nende kutseteenuste puhul on ka ettevõtete tegevuse lõpetamise määr madal. Samuti püsivad regulatiivsed piirangud ELi-sisesele kaubandusele, eelkõige nõuded jaesektorisse sisenemise, maaplaneerimise ja lubade andmise vallas. Apteegisektor tegutseb jätkuvalt rangete asutamisnormide alusel, mis sisaldavad rahvaarvupõhiseid ja geograafilisi piiranguid. Sektoripõhised asutamisnormid transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris on piiravamad kui ELis tervikuna. Ühtse turu kontekstis suurendavad välisinvestorite ja teenuseosutajate sisenemis- ja asutamiskulusid maksunormide sagedased muudatused, suured nõuete täitmisega seotud kulud ja regulatiivsed tõkked. Need piirangud on eriti tuntavad kutseteenuste ja jaemüügi ning transpordi- ja võrgusektoris.

(26) Teaduspoliitika juhtimine ja rahastamisallikad on Kreekas endiselt killustunud mitme ministeeriumi ja avaliku sektori asutuse vahel ning nende asutuste vaheline koordineerimine on olnud nõrk. Mis puudutab juurdepääsu rahastusele, siis riskikapitaliinvesteeringud jäävad tublisti alla ELi keskmise ja kohalik erakapitali- ja riskikapitaliturg ei ole arenenud. See kajastab tuginemist pigem riigi toetatud algatustele kui väljakujunenud eraturgudele. Kuigi algetapis on juurdepääs rahastusele üldjoontes kooskõlas teiste ELi riikidega, püsivad rahastamispiirangud siis, kui idufirmad jõuavad varasesse või kasvuetappi. Kuigi avaliku sektori toetus ettevõtete teadus- ja arendustegevusele on suurenenud, jäävad erasektori kulutused endiselt märkimisväärselt alla ELi keskmise. Edaspidi on keskse tähtsusega tugevdada teaduspoliitika juhtimist ning tagada teadus- ja arendustegevuse pikaajaline rahastamine. Kreeka ettevõtete finantsraskusi süvendavad veelgi hilinenud maksed, eelkõige avaliku sektori maksed. Nende VKEde osakaal, kes puutuvad kokku avaliku sektori asutuste hilinenud maksetega, on palju suurem kui ELi keskmine (33 % võrreldes 20 %ga ELis).

(27) Kreeka innovatsioonipotentsiaali pärsib veelgi asjaolu, et ettevõtjad, eelkõige VKEd, kasutavad digitehnoloogiat endiselt vähe. Vaatamata tehtud edusammudele on VKEde digitaliseeritus endiselt märkimisväärselt väiksem kui ELi keskmine (2025. aastal vastavalt 55,95 % ja 71,39 %). Ettevõtjad on üldiselt maha jäänud ka oluliste digitehnoloogiate, näiteks tehisintellekti, pilvandmetöötluse ja andmeanalüüsi kasutuselevõtul.

(28) Kreeka on teinud täiendavaid edusamme kohtusüsteemi tulemuslikkuse ja tõhususe parandamisel, muutes tsiviilkohtumenetluse seadustikku, et parandada tsiviil- ja kaubandusasjade menetlemist esimeses astmes ja apellatsiooniastmes ning täitmise tagamise kontekstis ning digitaliseerida kohtumenetlused, võttes vastu uue kohtualluvuse korra riigihankemenetlustest tulenevate vaidluste lahendamiseks. Koostatud on vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismide koodeks, mille kohaldamisala hõlmab ka riigihangetega seotud vaidluste lahendamist, kuid see koodeks tuleb veel jõustada. Kuigi viimasel ajal on kasutusele võetud mitmeid õigusemõistmise valdkonna digivahendeid, on infotehnoloogia integreerimine kohtumenetlustesse ikka puudulik ning piirdub endiselt vaid teatava arvu kohtutega ega hõlma kõiki töövooge. Tsiviil-, kriminaal- ja haldusmenetluste kestus on endiselt üks ELi pikemaid, põhjustades märkimisväärset mahajäämust, mis mõjutab eelkõige lepinguliste ja omandiõiguste jõustamist, täitemenetluste rakendamist ja riigihankevaidluste lahendamist, kuigi hiljutiste reformide tulemusel on tehtud edusamme. Lisaks on võimalik teha täiendavaid edusamme kohtute korraldust ja kohtunike staatust käsitleva õigusraamistiku läbivaatamisel.

(29) Praegu on heakskiidetud kohalike linnakavadega hõlmatud ainult ligikaudu 20 % Kreeka territooriumist. Kindlaksmääratud maakasutusviiside puudumine on toonud kaasa ebakindluse seoses lubatud majandustegevusega ja mitteametliku ehitustegevuse, mis omakorda on tekitanud jätkusuutmatu surve keskkonnale ja taristule. Kuigi Kreeka on teinud taaste- ja vastupidavusrahastu raames linnakavade väljatöötamisel märkimisväärseid edusamme, tuleb reform investeeringute kiirendamiseks lõpule viia.

(30) Kuigi taastuvenergia osakaal üldises elektritootmises kasvab, sõltub Kreeka endiselt suurel määral fossiilkütustest. Elektri hulgimüügihinnad on volatiilsed, mida võimendavad geopoliitilised suundumused, ning mis on Kreeka puhul eriti ilmne seetõttu, et elektritootmine sõltub suurel määral maagaasist. Kreeka taaste- ja vastupidavuskava sisaldab mitut reformi ja investeeringut, sealhulgas salvestusvõimsuse suurendamist, mis eeldatavasti kiirendavad süsinikuheite vähendamist. Taastuvenergia tootmisvõimsust saab veelgi suurendada meretuuleenergia lisamisega ning piirkondade kindlaksmääramine on oluline samm selle arendamise hõlbustamisel. Siiski tuleb võtta täiendavaid meetmeid, et vähendada Kreeka sõltuvust fossiilkütustest ja alandada elektrihindu, näiteks edendades tarbimiskaja ja kiirendades arukate arvestite kasutuselevõttu, viies lõpule saarte ühenduste loomise, vähendades jaotusvõrgu kadusid ja käsitledes asjaolusid, mis suurendavad lõpptarbijate elektrienergiakulusid.

(31) Kreekas kehtib endiselt mitu toetust fossiilkütuste jaoks, näiteks nende tööstuslikuks kasutamiseks, mille puhul ei ole kehtestatud üksikasjalikku ajakava selle kohta, kuidas need toetused 2030. aastaks järk-järgult kaotada. Eelkõige võiks järk-järgult kaotada sellised fossiilkütuste toetused, mis ei leevenda energiaostuvõimetust ega tugevda energiajulgeolekut, takistavad elektrifitseerimist ega ole üliolulised tööstuse konkurentsivõime jaoks. Asjaolu, et Kreekas eelistatakse energia maksustamisel teatavatel juhtudel jätkuvalt maagaasi elektrile, võib anda panuse segasesse hinnasignaali, võttes arvesse taastuvate energiaallikate suuremat osakaalu kogu elektritootmises. Energia lõpphinnad on fossiilkütuste puhul madalamad kui elektri puhul, kusjuures Kreeka on nende ELi liikmesriikide hulgas, kus elektri ja gaasi hinna suhe on kõige kõrgem. Lisaks on Kreeka endiselt ELi riik, kus diislikütuse aktsiis on bensiiniaktsiisiga võrreldes eriti madal, kuigi diislikütus on keskkonnale kahjulikum. Seetõttu võiks energiamaksude ümberkalibreerimine koos fossiilkütuste toetuste järkjärgulise kaotamisega luua tugevamad stiimulid elektrifitseerimiseks. Tuluallikate (nt HKSi) sihipärasem kasutamine võimaldaks eraldada piisavalt vahendeid peamistele toetuskavadele (nt taastuvate energiaallikate kontole) ning hoogustada veelgi tööstuse ja transpordisektori süsinikuheite vähendamist, mis aitaks omakorda kaasa Kreeka rohepöördele õiglasel ja kaasaval viisil.

(32) Kuigi Kreekas on üks ELi vanimaid sõidukiparke, on riigi linnabussiparki viimastel aastatel märkimisväärselt uuendatud ning kasutusele on võetud suur hulk elektribusse. Kreeka transpordisektor on üks riigi peamisi CO_2 heite tekitajaid. Kreekale oleks kasulik koostada terviklik strateegia, mis hõlmab investeerimiskava ja reforme, et edendada süsinikuheite vähendamist transpordisektoris, laiendades elektritranspordivahendite kasutamist, sealhulgas parandades linnaühistranspordi suutlikkust ja kvaliteeti. Piirkondadevaheliste ja linnasiseste bussiveoteenuste pakkumismenetluste lõpuleviimisega loob Kreeka turvalisema ja soodsama keskkonna oma bussipargi ajakohastamiseks ja keskkonnakestlikumaks muutmiseks. Positiivse panuse annaks ka bussijaamade ajakohastamine peamistes linnades, et edendada ühendvedusid. Lisaks toob Kreeka reisilaevastiku uuendamine (üle 80 % reisilaevadest on üle 20 aasta vanad ja neil puudub rohetehnoloogia) märkimisväärset majanduslikku ja keskkonnaalast kasu. Kreeka taaste- ja vastupidavuskava raames on välja töötatud Kreeka reisilaevastiku uuendamise üldkava, kust võib leida teavet laevade ajakohastamist, sadamataristut ja rahastamist käsitlevate poliitiliste otsuste tegemiseks.

(33) Kreeka on võtnud kohustuse ajakohastada oma riiklikku raudteesüsteemi. Taaste- ja vastupidavusrahastust toetatava käimasoleva raudteereformi eesmärk on muuta Kreeka raudteesektor ohutumaks, tõhusamaks, integreeritumaks, kaasaegsemaks ja klientide vajadustele vastavaks ning selles keskendutakse taristuettevõtja suutlikkuse ja investeeringute suurendamisele. Nende jõupingutuste toetamiseks on esmatähtis võtta kasutusele Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteem ja tugevdada Kreeka raudteeameti tegevussuutlikkust, sealhulgas tegeledes ressursipiirangutega. Kaasaegse ja tõhusa raudteesüsteemi arendamisega saab Kreeka ära kasutada oma strateegilist positsiooni väravana Euroopa, Vahemere idaosa ja Musta mere piirkonna vahel ning arendada usaldusväärset, konkurentsivõimelist ja keskkonnakestlikku transpordisüsteemi, mis toetab regionaalarengut, ühtekuuluvust, piiriülest ühenduvust ja majanduskasvu.

(34) Kreeka on eriti haavatav kliimamuutuste ja nendega seotud äärmuslike ilmastikunähtuste, nagu ränk põud, üleujutused, metsa- ja maastikupõlengud ning kuumalained, suhtes. Nende nähtuste sageduse ja raskusastme suurenemine nõuab kulukat kahjustatud taristu taasülesehitamist ning suurte metsaalade ja põllumajandusmaa taastamist. Praegu puudub Kreekas terviklik strateegia koos selge ülesannete jaotusega, sealhulgas piirkondlike ja kohalike omavalitsuste vahel, kliimamuutustega kohanemisse tehtavate investeeringute kavandamiseks ja elluviimiseks. Mitmetasandilise valitsemissüsteemi loomise ja kliimamuutustele vastupanu võimega seotud kaalutluste süvalaiendamisega avalikus halduses ja peamistes sektorites (nt energeetika ja transport) looks Kreeka soodsama raamistiku, millega tagada oluliste taristuinvesteeringute nõutav kliimakindlus kestlikul ja tulemuslikul viisil kogu riigis, sealhulgas rannikupiirkondades ja saartel. See nõuaks riskiteadliku planeerimise prioriseerimist ning piisavate avaliku ja erasektori investeeringute kaasamist, eelkõige valdkondades, kus kliimatundlikkust ei ole ikka veel piisavalt käsitletud, sealhulgas transpordi- ja merest sõltuvates sektorites, mis on avatud märkimisväärsetele kliimariskidele. Kreeka jaoks oleks kasulik rakendada struktureeritud lähenemisviisi katastroofiriski rahastamise suhtes ja võtta täiendavaid poliitikameetmeid erakindlustuse kindlustuskatte suurendamiseks, sealhulgas eelkõige võtta vastu riiklik strateegia erakindlustuse kasutamiseks loodusõnnetuste vastu ja seda rakendada. Erakindlustuskatte tase on Kreekas endiselt ELi madalamate seas ning erinevus Atika piirkonna ja muude piirkondade vahel on suur, hoolimata viimase paari aasta jooksul rakendatud meetmetest, millel on eeldatavasti mõju keskpikas ja pikas perspektiivis.

(35) Kreeka on üks ELi kõige suurema veestressiga riike, kus põllumajandus on peamine veevarude tarbija, mille arvele jääb üle 80 % kogu veekasutusest. Riigi veevarustus on märkimisväärse surve all ning olukorda halvendavad pikaajalised põuad ja äärmuslikud vihmasajud, kusjuures puudub piisav raamistik pinna- ja vihmavee kogumiseks ja säilitamiseks, ning puhastatud reovee taaskasutamine on piiratud. Kreeka on oma taaste- ja vastupidavuskava raames välja töötanud uue riikliku veestrateegia veevarude tõhusaks ja kestlikuks kasutamiseks ning käivitanud katsealgatuse peamiste veeteenuste osutajate ümberkorraldamiseks. Selle strateegia rakendamine koos investeerimisega kestlikku veemajandusse ja -taristusse on esmatähtis vastupidava taristu ehitamiseks ja säilitamiseks ning veevarude tõhusa kasutamise edendamiseks. Ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise käigus on Kreeka suurendanud eraldisi veeinvesteeringuteks. Algatused ringsuspõhise veemajanduse ja nõudluse juhtimise edendamiseks ning jõupingutused üldsuse teadlikkuse suurendamiseks nõuetekohaselt puhastatud reovee väärtusest ja ohutusest võivad aidata leevendada veenappust ja parandada veevarustuse kestliku majandamise üldist tõhusust.

(36) Kreekal on probleeme jäätmekäitlusega. Hoolimata prügilamaksu kehtestamisest 2022. aastal ning jäätmekäitluskohtade rakendamiseks tehtud jõupingutustest ladestatakse ligikaudu 80 % olmejäätmetest endiselt prügilatesse. Piisavate ringlussevõturajatiste puudumine ja piiratud edusammud ringlussevõtu taseme (endiselt vaid 17,4 % võrreldes 48 %-ga ELis) suurendamisel näitavad, et on vaja terviklikumat ja integreeritumat lähenemisviisi jäätmekäitlusele. Nende probleemide lahendamiseks on esmatähtis ajakohastada piirkondlikke jäätmekavasid kooskõlas jäätmete raamdirektiivi nõuetega ja investeerida tahkete jäätmete käitlemise taristusse. See hõlmaks jäätmete kogusest sõltuvate tasude süsteemi vastuvõtmist, liigiti kogumise kavade õigeaegset jõustamist ja piirkondlike tahkete jäätmete käitlemise rajatiste suutlikkuse suurendamist, eelkõige sellistes piirkondades nagu saared, kus käitlusvõime hakkab turismi tipphooajal ammenduma. Nende meetmetega saab Kreeka vähendada oma sõltuvust prügilatest, suurendada ringlussevõttu ja edendada tõhusamaid jäätmekäitlustavasid.

(37) Üldise tööhõive näitajad on Kreekas olnud viimastel aastatel head ja vahe ELi keskmisega on vähenenud. Naiste osalemine tööturul on siiski endiselt madal, mille tulemuseks on sooline tööhõivelõhe, mis on peaaegu kaks korda suurem kui ELi keskmine. Hoolimata olukorra paranemisest on Kreekas endiselt märkimisväärne selliste noorte osakaal, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel (2025. aastal 13,6 %), ning haavatavatel rühmadel, nagu puuetega inimesed ja romad, on eriti suuri raskusi tööturule sisenemisel. Paindliku töökorralduse edasine soodustamine, lapsehoiu- ja pikaajalise hoolduse teenuste laiendamine võib aidata suurendada tööhõive määra, eelkõige noorte, naiste ja haavatavate rühmade puhul, ning parandada töökohtade kvaliteeti. Endiselt on väga oluline tugevdada aktiivset tööturupoliitikat ja tegeleda oskuste tööturu vajadustele mittevastavuse probleemiga, viies haridus- ja koolitussüsteemid paremini kooskõlla tööturu vajadustega ning parandades täiskasvanuhariduse programmide koordineerimist, tõhusust ja tulemusi. Kuigi strateegilised raamistikud on loomisel ja mõned meetmed on rakendamisel, on suur osa elanikkonnast endiselt vaesuse ohus ning sotsiaalsiirete tõhusus on alla ELi keskmise ja on viimastel aastatel märkimisväärselt vähenenud. Rahuldamata ravivajadused, pikaajalise hoolduse ebapiisav pakkumine, suured eluasemekulud ja kõrge puuduse määr rõhutavad vajadust tugeva sotsiaalkaitsesüsteemi ja edasiste poliitikameetmete järele. Sotsiaalteenuste ja esmatähtsate teenuste kättesaadavus on endiselt piiratud ning mõjutab eriti palju just tõrjutud ja kaugeid kogukondi.

(38) Lisaks majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele, mida käsitletakse taaste- ja vastupidavuskavas ning lahendatakse muude ELi vahenditega, seisab Kreeka silmitsi veel mitme väljakutsega hariduse vallas. Alushariduses ja lapsehoius osalemine alates kolmandast eluaastast kuni kohustusliku hariduse alguseni algkoolis on endiselt tagasihoidlik. 2019. aastal (viimased Eurostati andmed Kreeka kohta) oli Kreeka osalemise määra poolest ELi liikmesriikide seas viimasel kohal, samas kui uuemate andmete puudumine raskendab edusammude jälgimist. Samuti on alushariduses ja lapsehoius osalemine vähene nooremate laste puhul. 2024. aastal osales alushariduses ja lapsehoius 28,8 % Kreeka alla kolmeaastastest lastest (ELis 39,3 %). See määr on eriti madal vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate laste puhul. Kreekat kutsutakse üles suurendama alla kolmeaastaste laste osalemise määra, et saavutada 2030. aastaks Barcelona läbivaadatud eesmärk 42,8 %.

(39) OECD viimase, 2022. aasta rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi kohaselt ei saavuta suur osa Kreeka 15-aastastest õpilastest põhioskuste miinimumtaset. Kehvade õpitulemuste määr on üks kõrgemaid ELis ja on alates 2018. aastast kasvanud kõigis sotsiaal-majanduslikes rühmades, mis osutab struktuursetele probleemidele haridussüsteemi kvaliteedis ja võrdsuses. Need Kreeka haridustulemusi kahjustavad probleemid võivad olla seotud hariduspoliitika vähese rahastamisega, koolide vähese autonoomiaga, õpilaste aegunud hindamismeetoditega ning raskustega pädevuspõhiste õpetamismeetodite ning puuetega ja erivajadustega õpilastele suunatud õpetamismeetodite rakendamisel. Õpetajate võimalused pidevaks kutsealaseks arenguks on endiselt piiratud, mis koos õpetajate hindamise kultuuri puudumisega halvendab veelgi hariduse kvaliteeti.

(40) Täiskasvanute osalemine koolituses (2022. aastal 16,6 %) on palju väiksem kui ELi keskmine ja oluliselt väiksem kui Kreeka 2030. aasta eesmärk 40 %. Kuna oskuste prognoosimise mehhanismide tulemuslikkus on teatavatele hiljutistele tõhustustele vaatamata piiratud, ei vasta oskused jätkuvalt tööturu vajadustele. Kutsehariduse ja -õppe süsteemi kehvad tulemused õõnestavad jõupingutusi, mida tehakse, et kaotada lõhe oskuste ja tööturu nõudluse vahel, kuigi käimasolevate reformide ja algatustega püütakse seda probleemi lahendada. Vaatamata kasvavale nõudlusele on IKT-spetsialistide osakaal kogu tööhõives ELi madalaim (2,5 %). Lisaks on algtaseme või sellest kõrgema taseme digioskustega täiskasvanute üldine osakaal 2025. aastal 50,96 %, mis on 10 protsendipunkti väiksem kui ELi keskmine. Nende probleemide käsitlemine aitaks toetada ka ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kooskõlas komisjoni talituste teise etapi riigianalüüsiga, mis põhineb sotsiaalse lähenemise raamistikul ([17]).

(41) Eluasemehinnad on alates 2019. aastast kiiresi tõusnud, mis on tingitud suurest nõudlusest ja tagasihoidlikust ehitustegevusest. Sisenõudlus elavnes pandeemiajärgsel perioodil ja on jätkuvalt tugev. Välisnõudlus, mida on stimuleerinud kuldse viisa programm ja turismisektorisse investeerimise võimalused, vähenes 2025. aastal mõnevõrra. Eluasemete pakkumist piirab asjaolu, et investeeringud eluasemetesse on palju aastaid olnud tagasihoidlikud ja on hoolimata ehitustegevuse hiljutisest hoogustumisest ELi võrdluses endiselt väikesed. Eluasemehinna ja üüri kasv ületas sissetulekute kasvu, mistõttu on eluaseme taskukohasus halvenenud, mõjutades suurt osa elanikkonnast. Kreeka taaste- ja vastupidavuskava raames valmistatakse ette riiklikku eluasemestrateegiat ja riigivara vastastikuse vahetamise programmi (*Kinoniki Antiparochi*), et luua erasektori arendajatele stiimulid taskukohastesse ja sotsiaaleluruumidesse investeerimiseks.

(42) Kreeka on taaste- ja vastupidavuskava raames investeerinud üleminekusse esmatasandi arstiabil põhinevale tervishoiusüsteemile. Nendele jõupingutustele tuginedes tuleb veelgi edendada juurdepääsu kvaliteetsetele ja taskukohastele tervishoiuteenustele ning vähendada elanikkonna hinnangul esinevat suurt rahuldamata tervishoiuvajadust. Selleks tuleb muu hulgas tagada perearstide reformi ja suunamissüsteemi toimimine ning leevendada meditsiiniõdede ja perearstide nappust ning vähendada nende geograafilist tasakaalustamatust, mis on endiselt peamine probleem, mis takistab juurdepääsu ravile. Nendest probleemidest tulenevalt on Kreekas omaosalusmaksete osakaal jätkuvalt üks suurimaid kogu ELis. Selle probleemi lahendamiseks on esmatähtis vaadata läbi tervishoiu omaosaluse ulatus ja tagada hambaravi riiklik kaetus. Võttes arvesse Kreeka investeeringuid tervishoiu digipöördesse, aitavad täiendavad jõupingutused tervisealase digikirjaoskuse suurendamiseks kiirendada e-tervise vahendite ja teenuste kasutuselevõttu. Edaspidi on esmatähtis teha kättesaadavaks kvaliteetsed andmed kogu sektorist ja võimendada neid, et nende alusel saaks välja töötada suure mõjuga poliitikameetmeid tervishoiusüsteemi probleemide lahendamiseks.

([17]) SWD(2026) 122 final – Sotsiaalset lähenemist käsitlev teise etapi riigianalüüs, mis on tehtud kooskõlas sotsiaalse lähenemise raamistikuga.

(43) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2026. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2026. aasta soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Kreekal aitab soovitus 1 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljateistkümnendat euroala soovitust, soovitus 2 neljandat euroala soovitust, soovitus 3 seitsmendat, kaheksandat ja üheksandat euroala soovitust, soovitus 4 seitsmendat euroala soovitust ja soovitus 5 viiendat euroala soovitust.

(44) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti käsitleda oskuste, hariduse ja koolituse vallas inimkapitaliga seotud struktuurseid probleeme, mis pärsivad konkurentsivõimet. Kreekale adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitust inimkapitali kohta liidus,

SOOVITAB Kreekal võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Jätkuvalt pidada kinni netokulude maksimaalsetest kasvumääradest, mida soovitas nõukogu 21. jaanuaril 2025, kasutades samal ajal nõukogu aktiveeritud riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust. Suurendada üldisi kaitse- ja julgeolekukulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal võla jätkusuutlikkuse ja kulutuste tõhususe ning kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et kriisist tingitud energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud vähekaitstud leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega. Jätkata jõupingutusi maksukuulekuse parandamiseks, sealhulgas tolli- ja maksukontrollide edasise tsentraliseerimise ja digitaliseerimise kaudu, ning parandada maksusüsteemi läbipaistvust maksukulutuste hindamise ja ratsionaliseerimise teel. Parandada veelgi avaliku halduse tulemuslikkust ja tõhusust, rakendades täielikult mitmetasandilise valitsemise raamistiku. Jätkata pankade ja krediidihaldajate hoitavate viivislaenude vähendamist, kiirendades likvideerimisega seotud kohtumenetlusi.

2. Tagada taaste- ja vastupidavusrahastu raames rakendatavate reformide ja investeeringute järjepidevus. Säilitada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamise hoog, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise kontekstis kokkulepitud vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja paindlikkusele.

3. Lihtsustada õigusnorme ning ühtlustada ja digitaliseerida halldusprotsesse. Viia lõpule rannikualasid puudutavate keskkonnalubade ja kontsessioonilepingute õigusraamistik. Kõrvaldada suured tõkked, mis takistavad kutseteenuste osutamist ja ettevõtete asutamist. Parandada riikliku teadus-, arendus- ja innovatsioonisüsteemi juhtimist, vähendades teaduspoliitika juhtimise ja rahastamise killustatust. Hõlbustada idu- ja kasvufirmade juurdepääsu rahastusele, sealhulgas arendades kohalikku era- ja riskikapitali. Edendada ettevõtete, eelkõige VKEde digiüleminekut. Jätkata jõupingutusi kohtumenetluste lihtsustamiseks ja nende kestuse lühendamiseks, kiirendades tsiviil- ja riigihankemenetlusi. Viia lõpule linnaplaneerimise reform, jõustades kogu territooriumi hõlmavad linnaplaneeringud.

4. Edendada taskukohast elektrit, arendades paindlikkuslahendusi, viies lõpule saarte vaheliste ühenduste loomine ning parandades jaotusvõrgu kvaliteeti ja võimsust; samuti suurendada veelgi taastuvenergia tootmisvõimsust, sealhulgas meretuuleenergia võimsuse abil. Kohandada energiamakse, et stimuleerida elektrifitseerimist, ja astuda konkreetseid samme fossiilkütuste toetuste järkjärguliseks kaotamiseks, eelkõige tööstussektoris. Kiirendada transpordisektori süsinikuheite vähendamist, viia lõpule bussitranspordi reform ning laiendada ja ajakohastada riiklikku raudteesüsteemi, sealhulgas võtta kasutusele Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteem. Edendada kliimakerksust, tagades olulise taristu kliimakindluse, ja võtta meetmeid, et suurendada erakindlustuskatet loodusõnnetustega seotud kahjude vastu, sealhulgas riikliku strateegia vastuvõtmise teel. Parandada veemajandust ja -taristut. Ajakohastada jäätmekavasid ja parandada tahkete jäätmete käitlemist, sealhulgas piirkondlikul tasandil ja saartel.

5. Suurendada naiste, noorte ja haavatavate rühmade tööhõive määra ning parandada töökohtade kvaliteeti, suurendades jõupingutusi seoses paindliku töökorraldusega ning laiendades ametlikku alusharidust ja lapsehoidu ning pikaajalist hooldust. Parandada haridustulemusi, laiendades õpetajate koolitust ja hindamist ning koolide autonoomiat. Jätkata sotsiaaltoetuste ühtlustamist ja teenustele juurdepääsu parandamist. Laiendada taskukohaste ja sotsiaaleluruumide pakkumist, sealhulgas uue ehitusseadustiku kaudu. Edendada juurdepääsu kvaliteetsetele ja taskukohastele tervishoiuteenustele, tugevdades esmatasandi tervishoidu, leevendades õdede ja arstide nappust ja vähendades nende geograafilist tasakaalustamatust ning vähendades omaosalust.

Brüssel, 10. juuli 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

S. HARRIS